

Vanhemman opas lapsen kanssa keskusteluun

1.12.2019 voimaan tullut lapsen huoltolaki vahvistaa lapsen oikeutta ilmaista mielipiteensä häntä koskevissa asioissa. Vanhempien tulee keskustella lapsen kanssa ratkaisuihin, joita he ovat tekemässä lasta koskevissa huolto-, asumis- tai tapaamisoikeusasioissa, ennen lopullisten päätösten tekemistä. Lapsen mielipiteen selvittäminen on vanhempien tehtävä. Keskustellessaan lapsen kanssa vanhempien tulee huomioida lapsen ikä ja kehitystaso.

Lastenvalvoja on velvollinen varmistamaan, että lapsi on saanut ilmaista näkemyksensä häntä koskevissa sopimusasioissa. Tästä syystä pyydämme, että keskustelette lapsenne kanssa ennen varaamane aikaa, ja selvitätte lapsenne mielipiteen ja toiveet. Näin vältymme tilanteilta, jossa lastenvalvoja ei voi vahvistaa lasta koskevaa sopimusta, koska lapsen toiveet ja mielipide eivät ole tiedossa.

Lapsen kanssa keskustelu

Vanhempien tulee ensin yhdessä laatia suunnitelma siitä, miten he haluavat järjestää lapsen huoltoon, asumiseen ja tapaamisoikeuteen liittyvät asiat. Tarvittaessa vanhemmat voivat hyödyntää perheasioiden sovittelijaa ([linkki](#)), mikäli suunnitelman laatiminen on hankalaa, tai vanhemmilla on eriäviä näkemyksiä sovittavista asioista. Kun yhteinen suunnitelma on laadittu, tulee siitä keskustella lapsen kanssa.

Vanhempien on hyvä kertoa yhdessä lapselle laatimastaan suunnitelmasta. Yhteiseen keskusteluun tulee varata lapsen huomioiva, rauhallinen hetki ja reilusti aikaa. Lapselle tulee kertoa suunnitelluista järjestelyistä mahdollisimman konkreettisesti (esim. mikä muuttuu, mikä ei muutu) ja antaa tarvittaessa lapselle aikaa oman mielipiteen ja toiveidensa kertomiseen.

Lapselle on hyvä kertoa, että

- vanhemmat haluavat kuulla hänen toiveita ja mielipiteitä siitä, mitä vanhemmat ovat yhdessä suunnitelleet.
- lapsi ei kuitenkaan tee päätöksiä itseään koskevissa asioissa, vaan päätösten tekeminen on vanhempien vastuulla.
- lapsen ei ole pakko ilmaista mielipidettään tai ottaa kantaa vanhempien laatimaan suunnitelmaan.

Vanhempien tulee muistaa, ettei lasta saa painostaa muodostamaan mielipidettä. Lasta ei myöskään tule koskaan moittia oman mielipiteen tai toiveiden ilmaisusta, vaikka lapsen ajatukset olisivatkin ristiriidassa vanhempien suunnitelman kanssa. Lapsen eriävä mielipide ei myöskään automaattisesti tarkoita sitä, etteikö vanhempien laatimaa sopimusta voitaisi vahvistaa.

Lue lisää lakiuudistuksesta [STM:n kuntainfosta](#) 5/19. Lue koko laki lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta annetun lain muutoksesta [Finlexin](#) sivuilta.

Sanasto

Alla lyhyt sanasto keskeisimmistä käsitteistä jotka liitetään lapsen asioista sopimiseen. Lapsen kanssa keskusteltaessa tulee aina ottaa huomioon lapsen ikätaso ja puhua käsitteillä joita lapsi ymmärtää.

Lapsen huolto

Lapsen huollolla tarkoitetaan lapsen henkilökohtaisten asioiden hoitoa. Lapsen huoltajia ovat hänen vanhempansa tai henkilöt, jolle lapsen huolto on uskottu. Huoltajalla on oikeus päättää lapsen hoidosta, kasvatuksesta, asuinpaikasta sekä muista henkilökohtaisista asioista. Huoltajalla on oikeus saada tietoa lasta koskevista asioista eri viranomaisilta ja huoltaja myös edustaa lasta lapsen henkilöä koskevassa asiassa. Lisäksi lapsen huoltaja toimii holhoustoimilain nojalla lapsen edunvalvojana hoitaen lapsen taloudellisia asioita.

- yhteishuolto
Yhteishuolto tarkoittaa vanhempien välistä yhteistoimintaa ja yhteistä päätöksentekoa lapsen asioissa. Yhteishuollossa kummallakin huoltajalla on päätöksenteko-oikeus lasta koskevissa asioissa sekä oikeus saada tietoja lapsesta eri viranomaisilta. Yhteishuolto ei tarkoita sitä, että lapsi asuisi vuorotellen kummankin vanhemman luona.
- yksinhuolto
Kun vain toinen vanhemmista on lapsen huoltaja, tekee hän yksin kaikki lasta koskevat päätökset. Viranomaiset antavat lasta koskevat tiedot vain huoltajalle ja vain huoltajan erikseen antamalla luvalla toiselle vanhemmalle.
- oheishuolto
Lapsen huolto voidaan uskoa vanhemman / vanhempien ohella yhdelle tai useammalle henkilölle, joka on antanut siihen suostumuksensa. Oheishuoltajalla on samat oikeudet ja velvollisuudet kuin muilla huoltajilla. Oheishuoltajalla ei ole elatusvastuuta huollettavanaan olevasta lapsesta.

Tiedonsaantioikeus

Lapsen ollessa yksin toisen vanhemman huollossa, voidaan ei-huoltajavanhemmalle vahvistaa oikeus saada lasta koskevia salassa pidettäviä tietoja viranomaisilta ja yksityisiltä palveluntuottajilta.

Asuminen

Vanhemmat voivat sopia yhdessä lapsen asumisesta jommankumman vanhemman luona. Jos lapsi vuoroasuu kummankin vanhemman luona, voi hän silti olla kirjoilla vain toisen luona.

Tapaamisoikeus

Lapsen tapaamisoikeuden tarkoituksena on turvata lapselle oikeus pitää yhteyttä ja tavata sitä vanhempansa, jonka luona lapsi ei asu. Lapsen tapaamisoikeuden turvaaminen on kummankin vanhemman vastuulla.

Perheasioiden sovittelu

Perheasioiden sovittelijat antavat pyynnöstä apua ja tukea silloin, kun perheessä esiintyy ristiriitoja. Sovittelukeskustelut ovat vapaaehtoisia, maksuttomia ja luottamuksellisia. (linkki perheasioiden sovitteluun myös tähän)